

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Юрий Страшимиров Кучев -
СУ „Климент Охридски“, ЮФ, катедра „АПН“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“ по

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление: 3.6 Право

докторска програма: „Административно право и административен процес“

Автор: Недялка Иванова Петрова

Тема: “Актуален административноправен режим на данъчната ревизия (Анализ на административната и съдебна практика)“

Научен ръководител: проф. д-р Иван Георгиев Стоянов – ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-5713/26.11.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “Актуален административноправен режим на данъчната ревизия (Анализ на административната и съдебна практика)“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по:

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,

професионално направление: 3.6 Право,

докторска програма: „Административно право и административен процес“

Автор на дисертационния труд е Недялка Иванова Петрова – задочен докторант към катедра „Публичноправни науки“ с научен ръководител проф. д-р Иван Георгиев Стоянов от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Недялка Иванова Петрова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет проведен на 30.10.2020 г., свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;

Докторантът е приложил 4 броя публикации и 1 приета за печат.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът е магистър по право на ПУ „Паисий Хилендарски“, като преди това има специализация по „Журналистика“ в Свободния факултет на ПУ. Била е 7 години адвокат в пловдивската адвокатска колегия. От началото на 2007 г. до ден днешен работи в структурата на НАП, като е заемала всички степени на юрисконсулт в дирекция ОДОП – Пловдив. За периода 2014 – 2015 г. е изпълнявала длъжността зам. директор на Дирекция ОДОП при ЦУ на НАП – Пловдив. Към настоящият момент заема длъжността Главен юрисконсулт в Дирекция ОДОП при ЦУ на НАП – Пловдив. От представената автобиография е видно, че

докторантът притежава отлични преподавателски и технически умения и компетенции. Притежава комуникационни умения и умения за работа в екип. Целият професионален път на развитие на докторанта обуславя и трайният интерес към разработваната материя.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработената в дисертационния труд тема свързана с административно-правния режим на данъчната ревизия е изключително актуална, както от научноизследователски, така и от чисто практически аспект и ще бъде в полза както на студентите изучаващи данъчноправната материя, така и на практикуващите юристи, адвокати, данъчни инспектори и най-широк кръг граждани. Това е така, защото съществената част от държавния бюджет се формира от данъчни приходи, значителна част от които се установяват с данъчни ревизии. Темата е актуална и полезна и от чисто познавателна гледна точка, защото на едно място са обособени и разгледани в дълбочина всички аспекти на данъчното ревизионно производство. Разработката постига ясно поставените си цели и задачи.

4. Познаване на проблема

Безспорен е фактът, че докторантът познава всестранно и в дълбочина състоянието на проблемите свързани с ревизионното производство. Погледът на човек работещ в НАП, в „кухнята“ на ревизионното производство, е високо професионален и изключително ценен. Тази позиция дава възможност да се видят най-добре предимствата и недостатъците на административноправния режим уреждащ тази важна за данъчноправната теория и практика материя. Докторантът демонстрира добро познаване на специализираната научна литература, административната и съдебна практика включително тази на Съда на Европейския съюз, указанията и писмата на органите по приходите и критично ги обсъжда и анализира. За горното говори и съдържащите се в дисертацията редица разграничения и съпоставки и удачните предложения *de lege ferenda*.

5. Методика на изследването

В работата са използвани комплексни методи на научно изследване и анализ, като логическия, историческия, сравнителноправния, историко-правния и други методи. Авторът показва добро познаване на материята, разполага с добър правен език, може да формулира тези, прави задълбочени анализи и да извежда ясни и обосновани правни изводи. Самият предмет на настоящото изследване налага нуждата от задълбочени правни познания и много добро познаване на обсъжданата материя, с които, очевидно, авторът разполага.

Избраната методика на изследване според мен е правилна и води до постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 305 страници, като включва съдържание, списък на използваните съкращения, увод, пет глави, заключение и библиография, включваща 104 заглавия на български и 6 на чуждестранни автори. Направени са и 781 бележки под линия. Така представената структура, макар и малко необичайна, е изцяло съобразена с предмета на изследването и в най-пълна степен отговаря на поставените от автора ѝ цели. Използваните за целите на изследването литература и материали са относими към темата му, достоверни са и предоставят възможност за изграждането и защитата на научни тези и дават достатъчна научна основа за формулиране на приноси предложени свързани с разработваната материя.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Представената научна разработка и заложената тема я прави изключително актуална и значима както от научноизследователски, така и от чисто практически аспект. Изключителната важност на данъчните приходи за съществуването на самата държава предопределя и актуалността и важността на осъществяването на данъчен контрол за спазването на данъчното и осигурителното за-

конодателство. Достойнство на изследването е и неговата чисто практическа насоченост изразяваща се в задълбочен и критичен анализ на изобилната административна и съдебна, наша и европейска практика, различните писма, указания, становища и нормативни актове уреждащи или създадени с оглед прилагането на ревизионното производство.

В дисертационният труд правилно е разпределена тежестта и съдържанието между петте глави, които са и удачно формулирани. Започнато е с общата характеристика на данъчното производство по осъществяването на данъчна ревизия, нейните разновидности и сравнението ѝ с други производства по ДОПК като проверката, служебната корекция, по прихващане и възстановяване и по установяване на задълженията. Приемам направеното предложение *de lege ferenda* - извършената вече проверка да е пречка за извършването на нова такава със същия обхват.

Глава втора е отделена на критичното обсъждане на „принципите“ на данъчната ревизия, като особено внимание заслужават разглеждането на липсващите в ДОПК принципи като: равенство и всеобщност на облагането; съразмерност; неутралност; определеност на данъчното облагане; минимално ограничаване на правата на субектите на данъчното право, принципът на бързина и процесуална икономия. Изследвано е съдържанието на основните понятия като: участници, субекти, страни и данъчно задължени лица, правосубектност, правоспособност и усложненията свързани с представителството и правоприемството. Критично са обсъдени различните видове срокове на производствата по ДОПК и съществуващата съдебна практика в тази насока, като изцяло подкрепям авторовото мнение, че при направено основателно възражение за изтекла погасителна давност в съдебното производство, е недопустимо РА да се потвърди като законосъобразен, установяващ погасени по давност задължения. Считам за интересно направеното предложение *de lege ferenda* за изменение на чл.25 от ДОПК - продължаването на срока да не може да надхвърля първоначално определения от органа по приходите размер. В теорията и съдебната

практика е спорен въпросът дали в чл. 36 от ДОПК са уредени изчерпателно основанията за прекратяване на ревизионното производство, поради което приемам като приносен момент на дисертацията, разгледаните тук на това място и другите основания, като взираните такива в чл.119, ал. 2 ал. 3 от ДОПК, както и посочените в чл.27, ал. 2, т.1, 2 и 4 от АПК .

Третата глава на дисертацията е посветена на същинското ревизионно производство по образуването, възлагането и осъществяването на ревизионното производство, като е направен и обстоен преглед на съдебната практика. С оглед защитата на интересите на данъкоплатците, считам за изключително уместно предложението *de lege ferenda* за изменение на нормата на чл.112, ал.1 от ДОПК, като за начало на производството да се приема моментът на връчване на заповедта за възлагане. Основателна е и критиката относно максималният срок за провеждането на ревизия. Наред с обсъждането на доказателствата и доказателствените средства приносен момент има в разработването на въпроса за събиране на доказателства след изтичане срока за извършване на ревизия.

Особен интерес представлява глава четвърта от дисертацията, в която е разгледано приключването на данъчната ревизия и издаването на ревизионен акт, като е направен критичен анализ на административната и съдебната практика. Споделям изцяло критиката на автора по отношение на същността на ревизионния доклад и критиката по отношение на основния извод на Тълкувателно решение № 5/22.06.2015 г. по тълк. д.№ 4/2014 г., а също така и предложението да отпадне изобщо издаването на ревизионен доклад, като етап от ревизионното производство. Принос е разглеждането на материята свързана с „повторните ревизии“. Отделено е внимание и на условията за действителност на ревизионния акт.

За пръв път са разгледани подробно, обсъдени и анализирани особените производства по ДОПК и най-вече ревизиите по чл. 122 и чл. 19 от ДОПК и по чл. 177 от ЗДДС. Съществуващата съдебна практика също не е останала извън ползрението на автора, като е видна и категоричната авторова позиция по съ-

щата. Принос на автора е и направеният за първи път в данъчната литература анализ на съдебната практика и практиката на НАП на едни от най-често прилаганите основания за извършване на ревизии по чл.122 от ДОПК – неосчетоводените фактури и укритите доходи.

Считам, че предложеният научен труд може да се доразвие и обогати с едно последващо продължение на разработката, като се обсъдят по същият характерен и демонстриран от докторанта похват материята свързана с обжалването и изпълнението на ревизионните актове.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Дисертантът е представил, с документите към дисертацията и пет публикации: „Нищожност на ревизионните актове“; "Проблемите свързани с прилагането на чл.124а от ДОПК в светлината на Тълкувателно решение №1/18.05.2016 г. по т.д. №3/2005 г. ОСС от I и II колегия на ВАС"; "Събиране на доказателства извън срока за извършване на ревизия"; "Неосчетоводените фактури като основание за извършване на ревизия по чл.122 от ДОПК" и „Повторните ревизии по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс“. Всичките те са оригинални, актуални и свързани с темата на основния труд публикации в ремирани научни издания, с научна стойност, като по този начин покрива минималните национални наукометрични показатели по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и чл. 24 на ППЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Участвала е и в научно-приложни конференции с оригинална продукция.

9. Лично участие на докторанта

За мен като рецензент е повече от очевидно, че представеният дисертационен труд и научни публикации са оригинална авторова продукция и са резултат на задълбочена практическа и научна дейност на Недялка Петрова. Същите са резултат от трайният интерес на същата към изследваната от нея материя. Гор-

ното ми дава основание да приема, че формулираните приноси и получените резултати са нейна лична заслуга.

10. Автореферат

Представен е автореферат в обем от 37 страници, съставен според изискванията за процедурата установени от ПУ. Същият коректно и точно отразява основните моменти и постигнатите резултати в представеното изложение по същество и обосновава формулираните предложения *de lege ferenda*.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки към представената дисертация и комплекта материали. Мога да препоръчам на докторанта да доразвие разработката си с нов труд обхващащ и темата свързана с обжалването и изпълнението на ревизионните актове. Съдейки от стила и метода на работа, подобно издание би се ползвало с популярност, както в практиката така и в теорията.

12. Лични впечатления

Без да познавам докторанта, само въз основа на неговата научна продукция, която беше предоставена на вниманието ми, оставам с отлични впечатления за демонстрирания висок професионализъм и възможности за извършване на научни изследвания, както и от езика и терминологията с които борави. Считам, че ПУ може само да спечели от привличането ѝ като преподавател в юридическия си факултет.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Имайки предвид значителните научно-приложни приноси на настоящата дисертация убедено препоръчвам същата да бъде публикувана, за да може постиженията ѝ да станат достояние до възможно най-широк кръг от читатели – практикуващи, теоретици, обучаващи се и граждани.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.** Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват на специфичните изисквания на Юридическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.**

Дисертационният труд показва, че докторантът Недялка Иванова Петрова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по докторската програма „Административно право и административен процес“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Недялка Иванова Петрова по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

05.02.2021 г.

Рецензент: .....

(доц. д-р Юрий Кучев)